

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

KNO- 4110- 05- 07/2011
R/11/009

Warszawa, dnia 31 stycznia 2012 r.

**Pan
Dr inż. Andrzej Wojciechowski
Dyrektor Instytutu
Transportu Samochodowego
w Warszawie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r., poz. 82), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli, Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego skontrolowała w Instytucie Transportu Samochodowego w Warszawie (Instytut lub ITS) wykorzystanie środków publicznych na naukę w latach 2009 – 2011 (do dnia 30 września).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 16 grudnia 2011 r., na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuję Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzenia nieprawidłowości, skontrolowaną działalność Instytutu.

Formułując pozytywną ocenę NIK uwzględniła znaczące zaangażowanie Instytutu w realizację projektów finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych, a także dynamicznie rozwijaną współpracę naukową z podmiotami zagranicznymi.

Instytut prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe związane z transportem samochodowym nakierowane na nowe rozwiązania techniczne, organizacyjne i ekonomiczne m.in. dla zapewnienia bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego oraz ochrony środowiska. W badanym okresie znacząca część działalności badawczo-rozwojowej ITS była realizowana w ramach ponad 20 projektów międzynarodowych. W latach 2009-2011 przychody Instytutu wyniosły łącznie 85.461 tys. zł, z których 19.845,6 tys. zł (tj. 30%) pochodziło z działalności badawczo-rozwojowej finansowanej ze środków na naukę, środków z budżetu UE i z innych źródeł zagranicznych, a 60.123,8 tys. zł (tj. 70%) z pozostałej działalności, z tego 60% stanowiły przychody z działalności usługowej związanej z realizacją zadań ministra nadzorującego oraz prowadzonej na rzecz gospodarki.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na: nierealizowaniu obowiązku przystosowania wyników badań naukowych i prac rozwojowych do zastosowania w praktyce oraz obowiązku ich wdrażania, nieefektywnym wykorzystywaniu potencjału naukowego pracowników Instytutu oraz upowszechnianiu niezgodnych ze stanem faktycznym informacji o działalności Instytutu.

1. W badanym okresie Instytut nie realizował obowiązku, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o *jednostkach badawczo-rozwojowych* (Dz. U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993, ze zm.), dotyczącego przystosowania wyników badań naukowych i prac rozwojowych do zastosowania w praktyce, a także obowiązku wdrażania wyników ww. badań i prac określonego w art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618, ze zm.). Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o instytutach badawczych, wdrażanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych należy do podstawowej działalności instytutu.

Ponadto, w myśl § 4 ust. 3 pkt 2 lit. b rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 października 2007 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania oraz rozliczania środków finansowych na działalność statutową (Dz. U. 2007 nr 205 poz. 1489, ze zm.), obowiązującego do dnia 1 października 2010 r., wdrożenia wyników badań naukowych i prac rozwojowych były uwzględniane podczas oceny parametrycznej jednostki naukowej, uwzględnianej przy przyznawaniu środków finansowych na działalność statutową.

NIK zwraca również uwagę, iż kierownictwo Instytutu nie posiadało wiedzy na temat potencjalnych efektów wdrożeniowych żadnej z 2.642 umów na wykonanie usług badawczo-rozwojowych zrealizowanych przez ITS w latach 2009-2011. Konsekwencją tego był niski stan funduszu wdrożeń, który na koniec badanego okresu nie przekraczał 86 tys. zł (środki te Instytut pozyskał z tytułu umowy licencyjnej zawartej w okresie wcześniejszym).

2. Instytut nie wykorzystywał efektywnie potencjału naukowego swoich pracowników naukowych, koncentrując swoją działalność na wykonywaniu usług i innych zadań niezwiązanych z prowadzeniem badań naukowych i prac rozwojowych. W konsekwencji, pracownicy naukowcy ITS nie realizowali w pełni obowiązku twórczej działalności naukowej, wprowadzania do praktyki wyników tejże działalności oraz kształcenia kadry naukowej wynikającego odpowiednio z art. 36 ust. 1 pkt 1, 2 i 5 ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych, a następnie z art. 44 ust. 5 pkt 1, 2 i 5 ustawy o instytutach badawczych.

W 2011 r. realizacja podstawowej działalności Instytutu była obowiązkiem 73 pracowników naukowych oraz współdziałających z nimi pracowników badawczo-technicznych (34% wobec 66% zatrudnionych do innych zadań). Pracownicy naukowcy o najwyższych naukowych kwalifikacjach (tj. stopniem naukowym doktora habilitowanego) realizowali nie więcej niż 15% w 2009 r. oraz 10% w 2010 r. zadań podstawowej działalności statutowej Instytutu. Liczba zatrudnionych w Instytucie jako podstawowym miejscem pracy w 2011 r. była niższa o 4% w stosunku do 2008 r., przy czym liczba pracowników naukowych i badawczo-

technicznych zmalała o 10%, inżynieryjno-technicznych o 23%, natomiast odsetek pozostałych pracowników wzrósł o 9%.

W badanym okresie odnotowano spadek efektywności ww. pracowników mierzony wskaźnikiem liczby publikacji punktowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przypadających na jednego pracownika naukowego ITS (o 23%) oraz liczbą publikowanych rozdziałów w monografiach w języku angielskim (spadek między 2008 r. a 2010 r. o 50%). Tylko jedno z czasopism naukowych Instytutu znajdowało się na liście MNiSW, żadne nie zostało natomiast uwzględnione w wykazie *Journal Citation Reports*. Z powodu niedostatecznej liczby kadry naukowej o odpowiednich kwalifikacjach w badanym okresie Instytut nie posiadał uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o *instytutach badawczych* ustalanie planu działalności instytutu oraz realizacja polityki kadrowej należy do obowiązków dyrektora Instytutu.

3. W latach 2009-2011 Instytut upowszechniał niezgodne ze stanem faktycznym informacje o prowadzonej działalności dotyczące liczby zatrudnionych pracowników naukowych. W sprawozdaniach z działalności ITS z lat objętych kontrolą, w *Ankiecie jednostki za 2009 rok* oraz w *Sprawozdaniach o działalności badawczo-rozwojowej za rok 2009 i 2010* (PNT-01) informowano o liczbie od trzech do sześciu osób z tytułem naukowym profesora zatrudnionych w Instytucie na stanowiskach naukowych i uczestniczących w działalności B+R. Podczas kontroli stwierdzono, iż w badanym okresie ITS nie zatrudniał osób z tytułem naukowym profesora na ww. stanowiskach.

Podawanie przez Instytut nieprawdziwych informacji mogło wprowadzić w błąd Główny Urząd Statystyczny, ministra nadzorującego ITS oraz Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego co do rzeczywistego poziomu prowadzonej działalności badawczej. Nierzetelność upowszechnianych informacji była skutkiem niewłaściwie sprawowanego nadzoru przez dyrektora Instytutu.

* * *

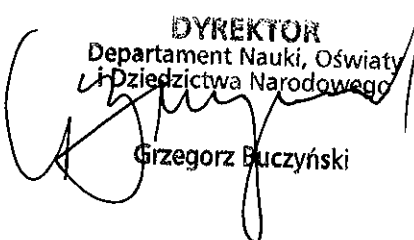
Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) realizację wynikającego z art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o *instytutach badawczych* obowiązku wdrażania wyników badań naukowych i prac rozwojowych;
- 2) podjęcie działań w celu zwiększenia efektywności naukowej pracowników Instytutu;
- 3) sporządzanie i upowszechnianie rzetelnych informacji o działalności Instytutu.

Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się o przedstawienie przez Pana Dyrektora w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

DYREKTOR
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego

Grzegorz Buczyński